

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/198/2017
Identifikačné číslo spisu: 1110212735
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1110212735.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. I., bývajúcej v I. a 2/ Z. I., bývajúceho v I., obaja zastúpení JUDr. Jurajom Hadrbulecom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Riečna č. 2, proti žalovanej D.A.W. s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mišíkova č. 38, zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej č. 14, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 49/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. mája 2017 sp. zn. 4 Co 134/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. októbra 2012 č. k. 26 C 49/2010-163 zamietol žalobu žalobcov a uviedol, že o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Podanou žalobou sa žalobcovia domáhali určenia, že zmluva o vstavbe a nadstavbe bytov na D. uzavretá dňa 15. júna 2009 medzi žalovanou ako stavebníkom a vlastníkami bytov v bytovom dome je neplatná. Žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi bytu č. 9 na II. poschodí v bytovom dome nachádzajúcom sa na Kúpeľnej ulici. Žalovaná je spoločnosťou, ktorá má úmysel vykonať vstavbu a nadstavbu bytov v bytovom dome, v ktorom sa nachádza byt v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov. Žalobcovia v konaní namietali, že so vstavbou a nadstavbou bytov v uvedenom bytovom dome nesúhlasili a poukázali na to, že na schôdzi vlastníkov bytov a nebytových priestorov konanej dňa 15. júna 2009, na ktorej mala byť schválená zmluva o vstavbe a nadstavbe bytov neboli prítomní. Svoj návrh založili na tvrdení, že na predmetnej schôdzi podľa ich tvrdenia nebola dosiahnutá nutná 2/3-nová väčšina hlasov na schválenie vstavby a nadstavby bytov. Súd prvej inštancie mal však za preukázané, že na rokovaní schôdze boli prítomní vlastníci bytov, ktorí mali spolu 22 hlasov z celkového počtu 30 hlasov všetkých vlastníkov, čo zodpovedalo hlasom za 14 z celkového počtu 19 bytov, resp. nebytových priestorov, t. j. 73,68 %

hlasov z celkového počtu. Z prítomných 22 vlastníkov na schôdzi za schválenie vstavby a nadstavby hlasovalo 22 vlastníkov bytov, t. j. 100 % prítomných vlastníkov bytov, čo predstavuje k pomeru ku všetkým vlastníkom bytov na 73 %, t. j. viac ako 2/3-novú väčšinu. Poukázal aj na skutočnosť, že žalobcovia si neuplatnili svoje právo na súde v zákonom stanovenej lehote, keď včas nenamietali neplatnosť zápisnice zo schôdze, prezenčnej listiny alebo úkonov uskutočnených na schôdzi. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobcovia navyše neosvedčili ani svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Uviedol, že ak by aj došlo k osvedčeniu naliehavého právneho záujmu, tak predmetná zmluva o vstavbe a nadstavbe domu bola uzavretá so stavebníkom na jednej strane a s vlastníkmi bytov a nebytových priestorov na druhej strane, no návrh na začatie konania neobsahoval na strane žalobcov všetky subjekty - okruh účastníkov predmetnej zmluvy o vstavbe a nadstavbe na strane vlastníkov, ktoré by mali byť účastníkmi konania (účastníci zmluvy tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo) a preto z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie návrh v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 24. mája 2017 č. k. 4 Co 134/2017-278 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Uviedol, že súd prvej inštancie správne rozhodol, ak žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie zamietol. Odvolací súd argument žalobcov, že posudzovaná zmluva je neúčinný právny úkon a z uvedeného dôvodu nebolo potrebné zachovanie nerozlučného procesného spoločenstva jej účastníkov, vyhodnotil za nesprávny, nakoľko predmetom súdneho konania v zmysle petitu žaloby bolo výslovne určenie neplatnosti zmluvy o vstavbe a nadstavbe. Uviedol, že predmetom konania nebol ani nárok podľa § 14 ods. 4 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, nakoľko podľa uvedeného ustanovenia nemôže dôjsť k určeniu neplatnosti zmluvy podľa § 80 písm. c/ zákona č. 99/1993 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ale len k určeniu platnosti či neplatnosti uznesenia či iného rozhodnutia prijatého na schôdzi. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie doručené súdu prvej inštancie dňa 16. augusta 2017. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, a teda že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo o d vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ako i ustanovením § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobcovia nesúhlasili s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a s jeho právnymi závermi, nakoľko v konaní nedošlo k zodpovedaniu určitých hmotno-právnych otázok. Mali za to, že súd im nemôže brániť napadnúť zmluvu o vstavbe a nadstavbe bytov, a teda došlo z jeho strany k nesprávnemu právnemu posúdeniu predmetného sporu. Na základe uvedeného žiadali rozhodnúť tak, ako je vyššie uvedené.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov zo dňa 20. septembra 2017 uviedla, že sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu a navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4

Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 54/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. V danom prípade žalobcovia namietali procesnú vadu zmätočnosti vyplývajúcu z § 420 písm. f/ CSP z toho dôvodu, že rozhodnutia súdov nižších inštancií neboli podľa ich názoru dostatočne odôvodnené.

14. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov

podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

15. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.), je nepreskúmateľné.

16. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (porovnaj napríklad sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

18. Po preskúmaní vecí dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol, ak žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie zamietol, a v zmysle ktorých bolo potrebné zachovanie nerozlučného procesného spoločenstva účastníkov konania na strane žalobcov. Obsah spisu preto v ničom neopodstatňuje argumentáciu, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

19. Zároveň dovolací súd nezistil ani prípustnosť dovolania namietaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v danom prípade, aby mohol pristúpiť k preskúmaniu uvedeného dovolacieho dôvodu, je nevyhnutné zo strany dovolateľov vymedziť konkrétnu právnu otázku, ktorá podľa ich názoru, nebola dovolacím súdom riešená. Z obsahu dovolania nevyplýva konkrétna právna otázka, ktorá nebola dovolacím súdom riešená a dovolací súd tak nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, ktorú otázku mali dovolatelia na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. Dovolatelia v danom prípade vymedzili iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa ich názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 194/2017,

4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

20. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že žalobcovia v dovolaní nedôvodne namietajú existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nevymedzujú právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto najvyššiemu súdu neostávalo iné ako ich dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.